

Türkiye 1908'den beri, öyle veya böyle İttihatçıların bir fraksiyonu tarafından yönetiliyor. Türkiye'de Cumhuriyeti de, Batılılaşmayı da, Milliyetçiliği de İttihatçılar yürüttü ve Kemalizm, bunun içinde daha net bir renk olsa da, neticede devlet bir *ittihatçı devleti* oldu. Bugün de öyle.

Buna aykırı tek damar *İslamcılık* adıyla bildiğimiz ve milliyetçiliğe karşı ümmet birliğini, Batılılaşmaya karşı İslamî irşadi savunan bir gelenek. Bu gelenek o kadar da gelişmiş bir gelenek değildi, olmadığını da iktidarının sonunda İttihatçılığa gidip yapışmasından anladık.

Bu iki damar da fikren uzak geliyor. Teorik olarak batılılaşmayı savunmam lazım, *ilerlemeci* olmam lazım, milliyetçilik için bir eksiğim yok: Bununla beraber İttihatçı modelinin de yalan üzerine kurulu olduğunu farkediyorum. Devlet-i ebed müddet idealinin temelinde *Türklük* ne kadar var, bilmiyorum, *Türklük* kavramının kendisi bana İttihatçı icadı gibi geldiği için, güvendiğim ve *canımı vereceğim* bir konu değil.

Diğer tarafta ise İslamcılık'ın dünyayı algılayışının hayli eksik ve yanlış olduğunu görüyorum. İyi bir rehber değil ve *bu ideoloji bizi aydınlığa götürür* diyemiyorum.

Bununla beraber şu da var: Bu çeşit sosyal kavramlara *komşularım da inanıyor* diye inanmayı tercih ederim. *İnanca inanç* denen türden bir inanç bu. Milliyetçilik bana göre bir safsata, bununla beraber bu safsata önemli bir fonksiyon icra ediyor. Bu kadar tutulmasının sebebi de bu, eski imparatorlukları yıkan cereyanın sebebi, insanların artık kendi dillerini konuşan birileri tarafından yönetilmek istemesiydi. Bizimkiler de bunun farkında mıydı, yoksa bilmeden mi oldu, emin değilim ama bir *ulus devlet* oluşturdular. Bugün Osmanlılık yapıyoruz ama Osmanlı'yı yıkan ne Ermeni, ne Rum, ne başka tebaydı, Osmanlı'yı Türk milliyetçiliği yıktı, zaten yıkabilecek tek unsur da bizdik, bir malı sadece sahibi satar. Ulus devlet karşılığı Osmanlı'yı biz sattık.

Kimileri *Devletin* bir noktada sistem değişikliğine gitmek istediğini anlatıyor. Kafamda böyle, istişare eden kurula benzeyen bir sahne var, bunlar da aralarında konuşup, *bu monarşi artık bize yetmiyor, cumhuriyeti deneyelim* diyor ve Gazi Paşa'ya bu görevi veriyorlar, sonra efendim, aynı kurul, *bu parlamenter sistem çalışmıyor, bize başkanlık lazım* diyorlar, Tayyip Erdoğan da bunu yapıyor. Falan filan. Kimisinin *hayali* böyle özü olan bir devlet, *kök devlet* diyorlar buna. Görünürdeki yöneticilerin değil, *derin* bir takım adamların yönettiği ve bu uzun vadeli kararların gerekli şekilde empoze edildiği bir sistem.

Buna inanmıyorum. Cumhuriyetin sebebi, Gazi Paşa'nın ihtiraslarıydı, Başkanlık sisteminin sebebi de Erdoğan'ın ihtirasları. *İki başlılık olmasa devleti ne güzel idare ederim* diyen kimseler. Buradaki kişisel güç kavgalarını gözardı edip, bu insanlar ne yaptılarsa devlet için, millet için yaptılar gibi bir akıl yürütmenin izahı yok. Sonunda tabii ki kavgayı kazanan tarafın *millet için* yaptığını düşünüyoruz, çünkü millete bunu düşündürecek işleri sadece o taraf yapıyor. Seçimi kazanmayan adamın köprü yapması mümkün değil. Alternatif iki dünya, iki devlet, iki başkan, iki yönetim yok: Ölçecek bir durum yok ortada yani. Savaşı kazanan milleti de kazanmış oluyor.

O sebeple İttihatçılara bugün *ne kadar* borçlu olduğumu bilmiyorum. Hatta onların tarihin getirdiği

noktada, bir zorunluluk olup olmadığını da bilmiyorum. Türklerin sadece böyle bir gelenekten yönetici çıkartması, belki de zorunlu olarak, tarihin getirdiği yerde, başka bir imkan olmadığını gösteriyor. Bilinçli değil, mecburi bir karar, bir refleks.

Yine de artık İttihatçı devletçi, milliyetçi geleneğin bizi taşımayacağı kanaatim kuvvetleniyor. Önümüzde kocaman ve *başarılarımızla* giderek büyüyen bir Kürt meselesi var. O konuda, Türkiye'nin para politikasının 2003-2005'lerini yaşıyoruz, *başarılıyız* ve Kürtler askeri açıdan bir şey yapamayacaklarını anlayacak ancak bunun sonunda muhtemelen bölünme var, çünkü askeri başarılar sosyal bölünmeyi derinleştiriyor. Ulus bilinci sadece askeri zafer kazanarak edinilmez, İranlıların Çaldıran'dan edindiği gibi, Kürtler savaşta yenilse de ulus bilinci ediniyor ve hikayenin sonunda İttihatçılık ya milliyetçilikten vazgeçip, ya ülkeyi böldürüp kaybedecek. Tahminim bölünme yönünde, çünkü bunu daha önce de (m. 1917'de Suriye'de) yaptılar.

Üçüncü bir yol mümkün mü? İttihatçılığın yeknesak tembelliklerine karşı duran, dünyayı doğru anlayan, insanları memnun edecek, savaşı önleyecek, adil bir yol?